

V. Nezval je mnohostranný člověk a básník. Spolupracuje právě tak v listě divokého katolicismu Rozmachu, vydávaném Jaroslavem Durychem, jako ve vlastenecky přebíravém a protiklerikálním Národním osvobození nebo v komunistickém Rudém právu. Proč by nemohl být také odborníkem v karbanictví?

To si myslel také Julek Vintř z Husovic, když si koupil u Pospíšila Nezvalovu knížku Falešný mariáš.

„Krucifix!“ nadával v neděli v hospodě U tří hrbů v Husovicích. „Tolikrát mne už vyhodili z hospod, že pře hraju falešně. Tak sem si koupil tu knížku o tým falešným mariášu, že tam bude něco taky o tým, jak se má šikovně v kartech fixlovat — a tu máš! Švindl je to! O kartech ani slova! Samo jakýsi učený říkání, kterému čerta kdo rozumí! Dybych to nebyl aspoň rozřezal!“

Jak vidět, Nezvalovy více i méně duchaplné nápady ani pod tak lákavým názvem, jako je Falešný mariáš, neproniknou mezi lid a nedojdou pochopení.

Přednedávnem se objevila otázka sjednotit levé umělce. Na koho se vztahuje? Je mnoho kritérií, z nichž se dá vycházeti. Zprvu rozhodovalo o levosti umělce politické přesvědčení, později tzv. tvárná revolučnost.

Jediným pravým kritériem, jak se mi zdá, je rozhodná novost a kvalita.

Každé dílo je tvořeno na základě minulých umění a současných poznatků. Záleží ve kvalitě tvůrcově.

Přirovnejme vědomí k regálu o mnoha vrstvách. Tzv. tradiční uvázli v některé předposlední zásuvce. Tzv. moderní, tj. ortodoxní stoupenci některé moderní školy, berou z nejhornější zásuvky, jež je přeplněna aktualitami současného života. Toto je nesporně povrchní moderna, jež parafrázuje a přijímá za obecná pravidla „dobovost“ či vymoženosti některé opravdově tvůrčí individuality. Opravdu tvůrčí jednatelce není vázán poslední vrstvou svého vědomí. Jeho tvoření je smělé, neukázněné, to jest nepodléhající kázní jiného tvůrčího individua. Dovede vyprazdňovat v libovolném pořadí vrstvy svého vědomí, směšuje jejich obsahy, tvoří opravdu nové a originální kombinace. Jeho vývoj není předem determinován jako u slabých individuí, má vlastní odvahu.

Revolučností není tedy dogmatické připětí se k vymoženostem některého velkého moderního uměleckého reformátora, „opakování něčí odvahy“, nýbrž vlastní svobodné pře-